

Konstytucja 3 Maja

U S T A W A
R Z Ą D O W A.

PRAWO UCHWALONE.
Data 3 Maja, Roku 1791.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
w WARSZAWIE,
u P. Drocza Księży: Nałęcz J. K. Mel
i Dyrektora Druku Korpi: Koł.

**Konstytucja 3 Maja -
najstarsza ustawa zasadnicza w Europie
i druga na świecie**

Majowe święto dla wszystkich POLAKÓW jest dniem szczególnym. Dzień 3 maja ustanowiono świętem narodowym w dowód pamięci o przodkach, którzy pragnęli ocalić kraj przed upadkiem.

Posłowie zebrani na Sejmie Czteroletnim w Warszawie uchwalili 3 maja 1791 roku konstytucję.

Konstytucja 3 Maja 1791 r. - Kazimierz Wojniakowski

Konstytucja miała ulepszyć ustrój i wzmocnić Rzeczpospolitą. Wprowadzała w miejsce elekcji (wyboru) króla tron dziedziczny. Odbierała uprawnienia polityczne szlachcie, która nie posiadała majątku. Więcej praw natomiast zyskali mieszczaństwo, którzy mogli odtąd starać się o wysokie stanowiska w wojsku i Kościele. Najwyższą władzę sprawował sejm, na którym szlacheccy posłowie musieli podejmować decyzje większością głosów. Jeden poseł nie mógł zerwać obrad okrzykiem „liberum veto”.

Utworzono rząd – Straż Praw z królem na czele. W trosce o bezpieczeństwo kraju szczególną uwagę zwrócono na wzmocnienie armii (miała ona liczyć 100 tysięcy żołnierzy).

Uchwalenie Konstytucji 3 Maja – Jan Matejko

W drugiej połowie XVIII wieku w Polsce władzą ustawodawczą był Sejm Rzeczpospolitej, który został sparaliżowany przez liberum veto. Prawo to pozwalało szlachcicowi – posłowi naderwanie obrad sejmu i unieważnienie jego postanowień. Doprowadziło to do anarchii.

Państwa sąsiadujące – Prusy, Austria i Rosja - bezkarnie wtrącały się w sprawy Polski. W końcu się porozumiały i w 1772 r. doprowadziły do I rozbioru Polski. Nakazały również polskiemu sejmowi zatwierdzić rozbiór. Znaleźli się wtedy posłowie, którzy za pieniądze i stanowiska postanowili zgodzić się na grabież ziem polskich.

Honor Polaków ratowali patrioci m.in. Tadeusz Rejtan, poseł nowogródzki.

Rejtan – Upadek Polski – Jan Matejko

Po pierwszym rozbiore część szlachty i magnatów zrozumiała, że nasze państwo wymaga pilnej naprawy. Zwołano Sejm, który z przerwami trwał cztery lata (od 1788 do 1792 r.). Najważniejszym wydarzeniem tego sejmku było uchwalenie konstytucji. Jej twórcami byli min.:

Ignacy Potocki

Hugo Kollątaj

Stanisław Małachowski

Oto wynik pracy Sejmu Czteroletniego:

1. RELIGIA PANUJĄCA

Religią narodową panującą jest i będzie wiara święta rzymska katolicka ze wszystkimi jej prawami.

2. SZLACHTA, ZIEMIANIE

Szanując pamięć przodków naszych pierwszeństwa w życiu prywatnym i publicznym uroczyście zapewniamy.

3. MIASTA I MIESZCZANIE

Prawo na teraźniejszym sejmie zapadłe, pod tytułem: „Miasta nasze królewskie wolne w państwach Rzeczypospolitej” w zupełności utrzymane mieć chcemy.

4. CHŁOPI, WŁOŚCIANIE

Lud rolniczy, spod którego najobfitsze bogactw krajowych źródło – pod opiekę prawa i rządu krajowego przyjmujemy.

5. RZĄD, CZYLI OZNACZENIE WŁADZ PUBLICZNYCH

Wszelka władza w społeczności ludzkiej początek swój bierze z woli narodu.

6. SEJM, CZYLI WŁADZA PRAWODAWCZA

Sejm, czyli stany zgromadzone, na dwie izby dzielić się będą: na Izbę Poselską i na Izbę Senatorską pod prezydencją Króla.

7. KRÓL, WŁADZA WYKONAWCZA

Żaden rząd, nawet najdoskonalszy, bez dzielnej władzy wykonawczej stać nie może.

Władzę najwyższego wykonywania praw – Królowi w radzie jego oddajemy.

8. WŁADZA SĄDOWNICZA

Nowy kodeks praw cywilnych i kryminalnych przez wyznaczone przez Sejm osoby spisać rozkazujemy.

9. REGENCYA

Sejm wyznaczy Królową do zastąpienia Króla w obowiązkach.

10. EDUKACJA DZIECI KRÓLEWSKICH

Synowie królewscy, których do następstwa Tronu Konstytucja przeznacza, są pierwszymi dziećmi Ojczyzny, przeto bacność o dobre ich wychowanie do Narodu należy.

11. SIŁA ZBROJNA NARODOWA

Naród winien jest sobie samemu obronę od napaści i dla przestrzegania całości swojej. Wszyscy przeto obywatele są obrońcami całości i swobód narodowych.

Witaj majowa jutrzeńko,
Świeć naszej polskiej krainie,
Ucieszymy cię piosenką,
Która w całej Polsce słynie.

Witaj Maj, trzeci Maj,
U Polaków błogi raj!

Nierząd braci naszych cisnął,
Gnuśność w ręku króla spała,
A wtem Trzeci Maj zabłysnął
I nasza Polska powstała.

Wiwat Maj, Trzeci Maj
Wiwat wielki Kołłątaj!

Tam w Łazienkach jest ruina,
W której Polak pamięć chował,
Tam za czasów Konstantyna
Szpieg na nasze łzy czatował.

I gdy nadszedł Trzeci Maj,
Kajdanami brzęczał kraj.

W piersiach rozpacz uwięziona,
W listopadzie wstrząsła serca,
Wstaje Polska z grobu łona,
pierzchają dumni morderce.

Błysnął znowu Trzeci Maj
I już wolny błogi kraj.

*Witaj, majowa jutrzeńko (pieśń znana też jako: Mazurek 3 Maja, Trzeci Maj)
- Rajnold Suchodolski*

Opracowała: Monika Koniuszewska